

Με το βλέμμα στραμμένο προς τη λύση ...”Γ”
Δίνοντας στον ένα, παίρνει και ο άλλος

Αφότου αποχώρησαν οι Τουρκοκύπριοι από την Κυπριακή Κυβέρνηση, το 1964, και με γοργότερο ρυθμό μετά την εισβολή και ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μια τάση ταύτισης των δυο κοινοτήτων της χώρας μας, με τους αντίστοιχους χώρους της Τουρκίας και της Ελλάδας.

Θα πρέπει ευθύς εξαρχής να γίνει η παρατήρηση ότι όσον αφορά την Τουρκοκυπριακή κοινότητα, η ταύτιση* αυτή δεν γίνεται ίδια βουλήσει αλλά έχει τη σφραγίδα της επιβολής από μέρους της Τουρκίας, της οποίας αποτελεί εκτεφρασμένη πολιτική, στα πλαίσια της προσπάθειας πλήρους ελέγχου των κατεχομένων και των Τουρκοκυπρίων.

Όσον αφορά την περίπτωση της Ελληνοκυπριακής κοινότητας, η ταύτιση δεν ενέχει το στοιχείο επιβολής από μέρους της Ελλάδας (που τη δέχεται ωστόσο ασμένως), αλλά μάλλον αυτόβουλης συμπεριφοράς της Κυπριακής Κυβέρνησης και του λαού, στα πλαίσια κάποιας μορφής “εθνοπρεπούς” συμπεριφοράς.

Από Ελληνοκυπριακής πλευράς, η τάση αυτή τροφοδοτείται από τη μή διάκριση και τη σύγχυση που επικρατεί ανάμεσα στην πολιτική και την πολιτιστική ταυτότητα του Ελληνοκύπριου. Στην ουσία πρόκειται για την υιοθέτηση της γερμανικής παρά της γαλλικής σχολής σκέψης περί κράτους, όπως τα δυο αυτά ιδεολογήματα εμφανίζονταν στο 19ο αιώνα και όπως δεν εμφανίζονται σήμερα στις μοντέρνες, δυτικού τύπου κοινωνίες, όπου γίνεται δεκτή η έννοια του Κράτους των Πολιτών και απουσιάζει η έννοια της εθνικής καθαρότητας.

Όσον αφορά την Τουρκία αλλά και τον ίδιο τον κ. Ντενκτάς, η προσπάθεια αυτή είναι συνεπές επακόλουθο των στόχων της πολιτικής που ακολουθούν. Στοχεύει ουσιαστικά στην αποκόλληση των Τουρκοκυπρίων από τον κυπριακό κορμό, την πλήρη αποκυπριοποίησή τους και την ενσωμάτωση της τωρινής “Τ.Δ.Β.Κ.” ή την εξάρτηση του μελλοντικού ομόσπονδου Τουρκοκυπριακού κρατιδίου από την Τουρκία, όχι όπως είναι τώρα de facto αλλά de jure, κάτω από μια συνομοσπονδιακή ομπρέλα, με τις λιγότερες δυνατές διασυνδέσεις με την Κεντρική Κυβέρνηση και φυσικά και με το Ελληνοκυπριακό μελλοντικό ομόσπονδο κρατίδιο. Χαρακτηριστική είναι

* Επισημαίνεται ευκαιριακά ότι, η πριν το 74 τάση, όχι ταύτισης αλλά κάποιου προσανατολισμού της Τουρκοκυπριακής Κοινότητας προς την Τουρκία, ήταν απότοκο της παραγνώρισης της από μέρους του επίσημου Κυπριακού Κράτους και της δυσμενούς διακριτικής μεταχείρισης που τύγχαναν οι Τουρκοκύπριοι πολίτες της Δημοκρατίας, κάτι που δεν έγινε αντιληπτό από τη μεγάλη μάζα του Ελληνοκυπριακού πληθυσμού.

ίσως η απάντηση του κ. Ντενκτάς σε προοδευτικό Τουρκοκύπριο πολιτικό ηγέτη, όταν ο τελευταίος του εξέφρασε την αγωνία του για το ρεύμα μετανάστευσης των Τουρκοκυπρίων στο εξωτερικό και την εισροή των εποίκων από την Τουρκία. “Δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα. Τούρκος φεύγει Τούρκος έρχεται”...

Σε αντιδιαστολή με ότι γίνεται στην Τουρκική πλευρά, η Ελληνοκυπριακή ροπή ταύτισης με την Ελλάδα, δεν αποτελεί ρητή, επίσημη πολιτική, κάτι που θα ερχόταν σε κατάφωρη αντίθεση με την ιδέα ενίσχυσης της οντότητας του Κυπριακού Κράτους. Εδράζεται μάλλον σ’ένα συναισθηματικό φόρτισμα, που τροφοδοτείται ωστόσο από την επίσημη κυβέρνηση, ορισμένους κομματικούς χώρους, την Ελλάδα και την Εκκλησία, στο βαθμό βέβαια που η τελευταία διατηρεί ακόμα οποιοδήποτε κύρος και διαδραματίζει κάποιο ρόλο. Τροφοδοτείται ακόμα αυτή η ταύτιση από ένα ακατάσχετο εθνικισμό, που για πολλά χρόνια και ιδιαίτερα ύστερα από 5 σχεδόν χρόνια συντηρητικής διακυβέρνησης της χώρας, βρίσκεται στο απόγειό του.

Είναι η άποψή μας ότι, σε αντίθεση με την τουρκική πλευρά, όπου η ταύτιση με την Τουρκία συνάδει με τους τουρκικούς επιδιωκόμενους στόχους, η ταύτιση με την Ελλάδα και η “ελληνοποίηση” του κατόνομα όπως εξελίσσονται τα πράγματα, δικοινοτικού Κυπριακού Κράτους, αντιβαίνει προς τους επίσημα καθορισμένους στόχους της Κυπριακής Κυβέρνησης, εκείνους της ενοποίησης της χώρας και της επακόλουθης ανασύνθεσης της κυπριακής κοινωνίας, μ’ένα πιο πλουραλιστικό πρόσωπο.

Όμως, δεν είναι γι’αυτό το λόγο που σύρονται αυτές οι γραμμές αλλά για τις προεκτάσεις που μπορεί να έχουν αυτές οι τάσεις και κατά κύριο λόγο τα δεδομένα που μπορούν να δημιουργήσουν, σε σχέση με το μελλοντικό ομόσπονδο κυπριακό κράτος. Κάποια δεδομένα, που μπορεί να γίνουν ιδιαίτερα ανησυχητικά, αν αναλογιστεί κανείς ότι, ο χειρισμός του Κυπριακού βρίσκεται αυτή τη στιγμή εν πολλοίς σε αμερικάνικα χέρια και ότι σε κανένα διάστημα της ζωής της Κυπριακής ανεξαρτησίας δεν ευνοούσαν οι Αμερικανοί μια πραγματικά ανεξάρτητη Κύπρο αλλά μια Κύπρο εξαρτημένη με τον α ή β τρόπο, από τους δυο “μητροπολιτικούς” χώρους και κατεπέκταση από τους ίδιους.

Η τουρκοποίηση των κατεχομένων και η αντίστοιχη “ελληνοποίηση” των ελευθέρων περιοχών, δεν πρόκειται να δημιουργήσουν, όπως ίσως πιστεύεται μια ισορροπία, με την έννοια αναίρεσης της τουρκοποίησης που πειράται η Τουρκία. Αντίθετα, οι δυο τάσεις ταύτισης, είναι πολύ πιθανόν να αποτελέσουν δυο βαθιές ή σημεία αναφοράς από τα οποία να ξεκινήσει η αναδόμηση του νέου κράτους, προικοδοτώντας το έτσι εξυπαρχής με περισσότερα διαχωριστικά στοιχεία από κείνα που δεν επέτρεψαν να λειτουργήσουν οι συμφωνίες της Ζυρίχης. Και ασφαλώς δε μιλούμε εδώ για τις οποιοσδήποτε ταυτίσεις στο φυσιολογικό για τις δυο κοινότητες χώρο, τον πολιτιστικό. Μιλούμε για κείνες τις ενέργειες και αλλαγές που αγγίζουν κοινωνικοοικονομικούς θεσμούς και δομές και που θα μπορούσαν ενδεχόμενα

μελλοντικά να επηρεάσουν τους κρατικούς ή τους συνταγματικούς θεσμούς του νέου κράτους.

Θα πρέπει να γίνεται εύκολα κατανοητόν ότι, με τη λειτουργία της ομοσπονδίας, οποιαδήποτε ταύτιση ή παραχώρηση στην Ελλάδα, την ίδια στιγμή θα εξυπακούει ανάλογη ρύθμιση με την Τουρκία. Κι' αυτό με την προϋπόθεση ότι δεν θα επιτύχει η προσπάθεια για την οποιαδήποτε διεθνή προσωπικότητα των κρατιδίων, κάτι που θα άνοιγε διάπλατα την οδό των χωριστών ταυτίσεων, των διαφοροποιήσεων και κατ'επέκταση των εξαρτήσεων.

Είναι η άποψή μας ότι, κάτι τέτοιο δεν θα ήταν αποδεκτό ή και επιθυμητό, ούτε από το μέσο Ελληνοκύπριο ούτε από το μέσο Τουρκοκύπριο, γιατί τέτοιες ρυθμίσεις, στο βαθμό που δεν βρίσκονται στα πλαίσια των συνήθων διακρατικών σχέσεων, δε θα είχαν άλλο αποτέλεσμα από του να καταστήσουν την έννοια της κυριαρχίας διάτρητη, δίνοντας ταυτόχρονα στις δυο "συγγενείς" χώρες ερείσματα συμμετοχής στη διακυβέρνηση της Κύπρου. Διαφορετική είναι βέβαια η περίπτωση παραχώρησης της ρήτρας του πλέον ευνοουμένου κράτους, ενός καθεστώτος που είναι σύνηθες στη σφαίρα του εμπορικού δικαίου, και δημιουργείται στη βάση της αμοιβαιότητας, εκεί όπου υπάρχουν σχέσεις φιλίας, παράδοσης ή έστω και σκοπιμότητας.

Οι γραμμές αυτές σύρονται γιατί, υποβοηθούντος του διαχωρισμού με τους Τουρκοκυπρίους, η Ελληνοκυπριακή πλευρά, για πολλά τώρα χρόνια ακολουθεί μια γραμμή που δεν αφίσταται κατά πολύ της έννοιας της "ένωσης εκ των κάτω". Χαρακτηριστικές ενέργειες είναι: Το ενιαίο αμυντικό δόγμα, η υιοθέτηση του Ελληνικού Εθνικού Ύμνου από το επίσημο Κυπριακό Κράτος, η επίσημη αναπέταση της Ελληνικής σημαίας και η χρήση των Ελληνικών συμβόλων, η διοίκηση της Εθνικής Φρουράς από Έλληνες αξιωματικούς με μονίμως αρχηγό εξ Ελλάδος, η εισαγωγή του Ελληνικού Προ-Πό και του Λόττο, ο κατακλυσμός των Ελληνοκυπριακών εφημερίδων με υλικό από τις Ελληνικές, η άμεση σύνδεση με την NET (πρώην EPT), η άμεση μετάδοση πληθώρας αθλητικών συναντήσεων που μετέχουν Ελληνικές ομάδες, ο αποκλεισμός των λατινικών γραμμάτων από τους αριθμούς των αυτοκινήτων, η τυποποίηση των ονομάτων με τον τρόπο που έγινε, οι προσπάθειες για "Ελληνικό" Πανεπιστήμιο, ο αποκλεισμός από τα γραμματόσημα και τα χαρτονομίσματα οποιωνδήποτε παραστάσεων θα θύμιζαν την ύπαρξη στην Κύπρο και άλλων κουλτούρων.

Όλες αυτές οι ενέργειες που τείνουν να ικανοποιήσουν το συναισθηματικό εγώ του Ελληνοκύπριου, θα ήταν δύσκολο να ισχυριστεί κανείς ότι προετοιμάζουν για λύση συνένωσης της χώρας και ανασύνθεσης της Κυπριακής Κοινωνίας. Ακόμα, τείνουν αυτές οι ενέργειες να δημιουργήσουν μια αίσθηση παραγνώρισης του ενός πέμπτου του πληθυσμού της χώρας, του οποίου η κουλτούρα δεν είναι ελληνική. Πρόκειται για μια πολιτική που σε προοπτική, όπως άλλωστε απεδείχθη, είναι αδιέξοδη.

Είναι η άποψη μας ότι δεν μπορούμε να προσβλέπουμε στην ενοποίηση της χώρας μας και ταυτόχρονα να λειτουργούμε μέσα από τουρκικούς θεσμούς και βιώματα οι μεν και μέσα από ελληνικούς οι δε. Και επαναλαμβάνεται εδώ, ότι δεν εννοούμε τους πολιτιστικούς δεσμούς, που είναι υπαρκτοί και καθόλου δεν αναιρούν την έννοια του κράτους αλλά την εμπλουτίζουν. Αναφερόμαστε στους πολιτικούς, που εμποδίζουν τις δυο κοινότητες να γίνουν συνειδητοποιημένοι Κύπριοι πολίτες και να επιδείξουν προς το Κράτος τους - το μελλοντικό ομόσπονδο έστω - την αγάπη και τη νομιμοφροσύνη τους.

Θέλουμε να τελειώσουμε αυτό το σημείωμα με την παρατήρηση ότι, η απερίσκεπτη πολιτική ταύτιση με την Τουρκία και την Ελλάδα δημιουργεί την προδιάθεση αλλά και τον κίνδυνο να μεταφερθούν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, όταν θα τυγχάνουν επεξεργασίας οι λεπτομέρειες, πρακτικές του παρόντος από τη φύση τους διαχωριστικές, που ως εκ τούτου θα βόλευαν την Τουρκία. Κάτι τέτοιο όχι μόνο θα καθιστούσε διάτρητη την κυριαρχία της μελλοντικής Ομόσπονδης Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά θα έθετε de jure τους Τουρκοκύπριους (ανάλογα ίσως και τους Ελληνοκύπριους) σε μια θέση εξάρτησης από την Τουρκία.

Αν εμείς οι ίδιοι δε θελήσουμε να διαφυλάξουμε την κυριαρχία και το ανεξάρτητο της χώρας μας, δε θα πρέπει να αναμένεται ότι θα φροντίσουν γι' αυτό οι τρίτοι, αφού άλλωστε κάποιος απ' αυτούς θα τείνουν εξορισμού να καρπωθούν ότι θα αφαιρείται από το δικό μας Κράτος. Πέρα απ' αυτό θα πρέπει να μη διαφεύγει ότι, οποιαδήποτε "χειρονομία" προς την Ελλάδα, εξυπακούει αντίστοιχη "χειρονομία" προς την πιο ισχυρή Τουρκία.

ΝΕΟΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

9.12.1997